

ČERNÁ INDIE.

ČERNÁ INDIE

JULES VERNE

EKNIZKY.SK

Černá Indie by eknizky.sk is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License, except where otherwise noted.

Obsah

I.	I
II.	13
III.	23
IV.	31
V.	35
VI.	45

I.

„P. J. R. Starr, inženýr
30. Canongate
Edinburg.

Kdyby p. J. Starr chtěl zýtra přijít do uhelen v Aberfoilu, do Jarovského dolu, obdržel by zprávu, která by ho zajímala. Během toho dne bude p. J. Starra očekávati v nádraží Kalanderském Harry Ford, syn bývalého lezce S. Forda.“

List tento obdržel J. Starr z rána třetího prosince 18—v Edinburgu, a zvědavost jeho byla u veliké míře vzbuzena.

J. Starr byl muž asi 55 letý, jenž byl přes 20 roků řídil práce v uhelnách aberfoilských. Nyní žil v hlavním městě skotském, kde požíval všeobecné vážnosti.

Angličané nazývají vhodně rozsáhlé uhelné doly své „Černou Indií.“

Zajisté Indie tato přispěla více k rozmnožení blahobytu anglického nežli Východní Indie.

Před desíti lety dříve než počíná povídka naše, byly vyčerpány doly aberfoilské.

Byl to smutný den, když havíři naposledy opouštěli doly, v nichž byli mnohá leta žili a pracovali.

Inženýr J. Starr shromáždil kolem sebe všechny dělníky, by se s nimi rozloučil. Simon Ford, lezec, tehdáž 55 roků stár a jiní j estě dílvedoucí stáli kolem něho.

J. Starr obnažil hlavu svou a jal se takto mluviti: „Milí přátelé! Udeřila hodina loučení. Poslední uhel z dolů aberfoilských jest nahoru dopraven. Není naděje přes všeliké pátrání, že by ještě kde nějaká sluj se našla.

„Jest všemu konec! Slova tato jsou moje poslední — na rozloučenou. Naše veliká rodina se nyní rozejde a nedá se mysliti, že by rozptýlení členové její kde se opět sešli jako dnes. Nezapomeňte, že jsme žili dlouhá leta pospolu a že to jest povinnost jednoho každého, byste se na vzájem podporovali. Kdož tak dlouho spolu pracovali, nemohou se státi sobě cizími. My budeme bdíti nad vámi a kamkoli se obrátíte, doprovázeti vás bude naše doporučení. S Bohem, milí přátelé!“

Po těchto slovech obejmul J. Starr nejstaršího dělníka a podal ruku všem okolním. Ostatní pozdvihli své klobouky a čapky volající: „Ať žije náš představený, náš přítel.“

Pomalu jen rozcházela se tlupa. Jeden toliko muž zůstal vedle inženýra. Byl to lezec Simon Ford; vedle něho stál mladík asi 15letý, syn jeho Harry, který již po kolik roků pracoval v dolech.

„S Bohem, Simone,“ pravil inženýr.

„S Bohem,“ odvece ten, „či lépe řečeno: Na shledanou.“

„Ano, Simone,“ pravil J. Starr, „víte, že mne bude vždycky těšiti, uzřím-li Vás a budu moci pohovořiti s Vámi o bývalých časech.“

„Vím to, pane Starre.“

„Můj dům v Edinburku jest Vám vždy otevřen.“

„Ó toť velmi daleko.“

„Daleko, kde budete bydleti Simone?“

„Zde, pane Starre; my neopustíme důl, který nás tak dlouho živil. Žena moje, syn můj i já zůstaneme věrni dolu.“

„S Bohem, Simone,“ pravil inženýr, který jen s tíží utlumil svoje rozčilení.

„Ne, s Bohem, nýbrž na shledanou. „Věřte Simonovi, že se shledáme opět v Aberfoilu.“

Inženýr nechtěl mu odníti tuto naději; podal mu ruku, a pak opustil uhelnu.

Toto vše událo se před 10 lety; od té doby se neviděli Simon

se Starrem; nyní po tak dlouhém čase obdržel tento list od Simona, který ho vyzýval, by navštívil staré doly aberfoilské.

Co se asi stalo? Zdali snad se našla přece nějaká sluj? Ale ne, to nebylo možno. Vždyt bylo vše pilně prohledáno, všude bylo vrtáno — ale marně. Starr opustil doly s vědomím, že neobsahují více ni kousku uhlí.

Nicméně znal Simona co velmi schopného havíře. Od té doby, co opustil Aberfoil neuzřel ho aniž byl co o něm slyšel.

Po dlouhém a všestranném uvažování pravil inženýr konečně sám k sobě: „Půjdu, půjdu.“

V tom událo se něco neobyčejného. K večeru přinesl mu totiž sluha jiný list, jenž nalezal se v hrubé obálce a psán byl rukou ne valně v psaní zběhlou.

Inženýr roztrhl obálku. Nalezal se v ní kus papíru zetlelého, na němž bylo napsáno:

„Není více zapotřebí, aby inženýr Starr konal cestu do Aberfoilu, poněvadž list Simona Forda pozbyl platnosti.“

Podpisu nebylo na listě.

„Co to má býti?“ zvolal inženýr.

Prohlížel obálku, na níž nalezal se tentýž poštovský znak jako na listě Simonovu. Že tento ho nepsal, bylo jisto, jakož i že pisatel jeho znal tajemství Simonovo.

Tento odpor a ta nejistota dráždily inženýra tím více, že si umínil přese všechny pochybnosti vydáti se na cestu, by nabyl jistoty o věci té.

Druhého dne ráno oblekl se v teplý šat, poněvadž přšlo a vydal se na cestu do přístavu, by po parníku odplul.

V Stirlingu vsedl na vlak a za hodinu slezl v nádraží kalanderském. Před nádražím čekal mladík, jenž bez prodlení blížil se k inženýrovi.

Byl to Harry, syn Simona Forda.

„Tys Harry Ford,“ zvolal inženýr k němu.

„Ano, pane Starre.“

„Sotva bych tě byl poznal. Jaký muž se to stal z hochy za deset roků.“

„Já však poznal jsem Vás ihned,“ odvětil mladý horník. „Vy jste se pranic nezměnil.“

„Nejprve dej čepici na hlavu,“ pravil inženýr, „prší, jen se leje.“

„Chcete se zatím někde skrýti, pane Starre?“ tázal se Harry.

„O ne, bude nejspíše pršeti celý den a já nemám času nazbyt. Pojdme.“

„Jak se daří otci tvému?“

„Dobře.“

„A matce?“

„Též.“

„Otec tvůj mi psal, abych přišel k Vám.“

„Ne, list psal jsem já.“

„Ale Simon Ford poslal mi jiný list, kterým se onen první rušil.“

„O ne, zajisté ne;“ odvětil mladý horník.

„Dobrá,“ odvětil inženýr, „nevíš co mi chce povědít otec tvůj?“

„Vím, avšak nesmím to říci. To učiní on sám.“

„Dobře tak, nebudu na tebe více doléhati. Pojdme, neboť toužím po rozmluvě s ním. Kde pak bydlí?“

„V dole.“

„Jakže?“

„Ano, pane inženýre.“

„Rodina tvoje neopustila uhelny?“

„Ani na den, pane Starre. Znáte otce. Kde se narodil, tam chce i zemřít.“

„Vím to, vím — uhelna jest rodištěm jeho; on ji nechtěl opustit. A líbí se Vám tam?“

„Zajisté.“

„Nuže, pojdme tedy.“

Vydali se na cestu. Dešť ochabnul poněkud. Mladý Ford nesl nevelký tlumok inženýrův a tak kráčeli oba statně ku předu. Měli asi 4 míle (angl.) k dolům.

Nelze vylíčiti city, které ovládaly inženýra na této cestě. Zastavil se. Mladý horník mu porozuměl a čekal mlče.

„Milý Harry,“ ozval se Starr, „zde se mnoho změnilo. Pamatuješ se na dřívější časy?“

„Velmi dobře.“

Hovoříce kráčeli statně dále — za hodinu byli v uhelnách.

Nebudeme líčiti rozdíl, který inženýr zde pozoroval. Za deset roků arci změnilo se mnoho.

„Hrozná to spousta,“ pravil inženýr k mladíkovi, který neodpověděl.

Oba vešli pod kolnu, kde se nalezal důl. Harry vyňal prostou lampičku olejovou, rozžehl ji a počal lézti po žebříku dolů. Inženýr ho následoval.

Asi v polovici cesty zastavili se na chvílku.

„Nemám více takových nohou jako ty,“ pravil inženýr, „avšak uchází to ještě.“

„Jste zdráv, pane Starre,“ odvece Harry, „u mne nelze se tomu diviti, poněvadž dlouhý čas jsem žil v dole.“

„Máš pravdu; když mně bylo dvacet roků, slezl jsem dolů bez odpočívání. Avšak pojďme dále.“

V tom, když chtěli sestupovati po žebříku doleji, ozval se v hloubi hlas.

„Kdo to?“ tázal se inženýr.

„Nevím,“ odvece mladý horník.

„Toť není hlas otce tvého?“

„To ne.“

„Snad sousedův.“

„Nemáme souseda; jsme tam dole sami.“

„Dobrá, počkáme až se přiblíží,“ pravil inženýr.

Hlas ozýval se stále určitěji a jasněji, tak že poznali záhy zvuky oblíbené národní písně skotské.

„Toť zajisté Jak Ryan,“ pravil Harry.

„Kdo jest ten Jak, jenž tak krásně zpívá?“

„Starý soudruh z dolů,“ odvece Harry.

. Zároveň se nahnul se žebříku volaje:

„He, Jaku.“

„Tos ty Harry?“ voláno vzhůru, „počkej na mne.“

Za několik minut objevil se mladík asi pět a dvacetiletý, jehož obličej prozrazoval upřímnost.

Když přišel k čekajícím stiskl vřele ruku Harrymu.

„To mne těší,“ zvolal, „kdybych to však byl věděl, žes nahoře, byl bych si uspořil to lezení.“

„Zde jest pan Starr,“ pravil Harry a pozdvihl svou svítilnu.

„Pan Starr,“ zvolal Jak, „ó, náš pan inženýr. Nebyl bych Vás poznal.“

„Vzpomínám si nyní na veselého mladíka, jenž tehdáž vesele zpíval. Jest tomu arci již deset roků, milý synu, ale tos byl ty, je-li pravda?“

„Zajisté. Ačkoli jsem změnil zaměstnání, zůstal jsem přec veselý. Lépe jest smáti se a zpívati než bédovati a plakati.“

„Zajisté — a co děláš nyní?“

„Pracuji ve dvoře melroském, asi čtyřcet mil (t. j. anglických) odtud. Ovšem v dolech se mi to lépe líbilo než tam nahoře. — Přicházíte navštívit starý důl, pane Starre?“

„Ano, Jaku,“ pravil inženýr.

„Nebudu Vás tedy zdržovati.“

„Což pak jsi chtěl u nás, Jaku?“ tázal se Harry.

„Chtěl jsem tě navštívit,“ pravil Jak, „a pozvati k slavnosti irvinské. Víš, že jsem tam dudákem. Bude se zpívati a tančiti.“

„Díky, Jaku, nebude mi to možno.“

„Nemožno?“

„Ovšem, návštěva pana Starra bude třeba déle trvati a já musím ho doprovodit zase nazpět do Kalandru.“

„Nu, Harry, slavnost bude se odbývatí teprv za osm dní. Tak dlouho sotva pobude pan inženýr u Vás.“

„Přijmi pozvání soudruha svého, Harry,“ pravil inženýr.

„Dobrá, přijdu, Jaku,“ řekl Harry, „za osm dní sejdeme se v Irvinu na slavnosti.“

„Nezapomeň,“ pravil Jak, „s Bohem, Harry, s Bohem pane Starre! Těší mne, že jsem Vás opět jednou viděl a povím to svým soudruhům, z nichž posud nikdo nezapomněl na Vás.“

„Těž já milerád si vzpomínám na všechny,“ pravil Starr.

„S Bohem, Jaku,“ pravil Harry a stiskl pravici přítelovu.

Jak stoupal nahoru, Harry s inženýrem sestupovali dolů.

Za čtvrt hodiny byli dole a kráčeli dále starou chodbou. Harry šel napřed, drže vysoko svítilnu, by inženýr viděl lépe na cestu.

Sotva urazili asi padesát kroků, spadl před inženýrem velký kámen.

„Dejte pozor, pane Starre,“ zvolal Harry chopiv ruku inženýra.

„Byl to pouze kámen, jenž se utrhł. Staré sloje nad námi nejsou příliš pevné a —

„Pane Starre,“ odpověděl Harry, „mně se zdálo, jako by někdo byl ten kámen hodil.“

„Hodil,“ ozval se inženýr, „co tím chceš říci?“

„Nic, nic,“ — pravil Harry vyhýbavě, avšak pohlížel opatrně kolem veda inženýra.

Za chvíli se zastavil a naslouchal.

„Co jest, Harry?“ tázal se inženýr.

„Zdalo se mi, že slyším kroky za námi,“ odpověděl mladík.

Mlčky kráčeli dále temnou chodbou.

Harry začasť zastavil se a ohlížel na všechny strany, zdali by zaslechl nějaký šumot neb uzřel světlo.

Avšak ticho a tma vůkol ničím nebyly rušeny.

Za deset minut později octli se na prostranství; otvorem dolů a štoly výše ležící pronikalo tam trochu světla. Tam dříve pracovaly mocné stroje, nyní však na místě tom bydlil Simon Ford se svou rodinou. Mohlť arci bydleti nahoře, pod božím sluncem, avšak on si zvolil s rodinou svou obydlí v dole, který nemínil opustiti

Simon byl tehdáž přes 60 roků stár, velký, silný a dobře zrostlý. Pocházel z prastaré hornické rodiny, jejíž předkové byli mezi prvními, kteří v Skotsku dobývali uhlí.

Když pozoroval, že v dolech ubývá uhlí, vyhledával pilně nové sloje a podařilo se mu také některé odkrýti.

Když konečně bylo vše vyčerpáno, nechtěl opustit důl, v kterém tak dlouho žil a rodina ho v tom následovala.

Simon zabýval se stále jedinou myšlenkou.

„Ne, ne,“ opětoval tvrdošijně, „uhlí není posud vyčerpáno.“

Kdoby před ním byl projevil pochybnost a byl se ozval proti němu, byl by velmi špatně pochodil. Sám, nebo provázen synem svým procházel se v opuštěných dolech a vracel se vždy s nepořízenou do svého bytu, ačkoli se nevzdal naděje.

Simon očekával hosta svého u dveří a kráčel mu vstříc, jakmile uzřel svítilnu Harryho.

„Vítám Vás, pane Starre,“ ozval se mocným hlasem.

„Jak se máte, dobrý Simone,“ pravil Starr podávaje mu ruku.

„Dobře! Jsme chráněni před všelikou slotou. — Avšak budete mítí hlad.“

„Zajisté, po cestě v takové slotě dostane člověk hlad.“

„Ah, tak; prší tam nahoře,“ pravil Simon.

„Ano.“

„Dobrá, u nás neprší nikdy. Avšak vám to nepotřebuji povídati. Tu jsme u mého obydlí. Buďte mi opět vítán.“

Obydlí to záleželo z velké síně, osvětlené několika svítilnami. Stůl byl pokryt čistým ubrusem a čtyry židle stály kolem něj.

„Dobrý den, Madlo,“ pravil inženýr k ženě Simonově.

„Dobrý den, pane Starre,“ odvětila rádná žena vstávajíc, by přivítala hosta.

„Polívka čeká,“ pravil Simon, „nesmíme ji nechat čekat a pana Starra také ne. Přináší s sebou řádný hlad hornický a má se přesvědčiti, že náš hoch nás umí vším dobře zásobiti. Tu mi právě napadá, Harry, že tu byl Jak Ryan, by tě navštívil.“

„Vim to otče, setkali jsme se s ním.“

„Jest to veselý hoch,“ pravil Simon, „avšak zdá se, že se mu líbí tam nahoře a že nemá pravou hornickou krev. Nuže sedněme ke stolu, pane Starre a posilněme se jak náleží, neboť možná, že se vrátíme pozdě teprv k jídlu zase.“

Inženýr pravil: „Počkejte, Simone! Chcete bych pojedl s opravdovou chutí.“

„To nás bude těšiti.“

„Pak nesmí tížiti mne nejistota. Dříve musím předložit vám dvě otázky.“

„Prosím, ptejte se, pane Starre.“

„List Váš slibuje mi příjemnou zvěst.“ „Zajisté takovou bude.“

„Pro Vás?“

„Pro Vás i pro mne, pane Starre, avšak rád bych Vám to řekl po jídle teprv na místě samém.“

„Simone,“ pravil inženýr, „pohledněte mi do očí — přímo. Důležitá zpráva? — Ano! — Dobrá! — Neptám se více,“ dodal jako by byl odpověd četl v očích starého havíře.

„A druhá?“

„Víte snad, Simone, kdo mi asi psal toto?“ pravil inženýr ukazuje list bez podpisu.

Simon vzal psaní do ruky a četl je pozorně, načež podal je synovi.

„Znáš to písmo?“ pravil.

„Ne, otče,“ odvětil Harry.

„Co o tom soudíš, Harry?“ tázal se Simon a zamračil se.

„Myslím, že někomu na tom záleželo, by pan inženýr sem nepřišel.“

„Ale komu?“ zvolal starý horník udiven, „kdož pak by mohl znáti moje úmysly?“

Sirnon se zadumal; hlas ženin vyrušil ho z myšlení.“

„Prosím, pane Starre, račte se posaditi, polévka vychladne. Nebudeme si lámati hlavu k vůli tomu psaní.“

Všickni uposlechli a usedli. Za hodinu bylo po jídle. Starr se Simonem nejen pojedli řádně, nýbrž pohovořili také, zvláště o minulosti uhelen aberfoilských. Harry trval nejvíce v mlčení; dvakrát odešel od stolu.

Patrně byl nepokojný, příhoda s kamenem a s listem způsobily mu velké starosti.

Když Madla vstala od stolu, následovali ostatní jejího příkladu a sedli si na chvíli před dveře.

„Nuže, Simone,“ pravil inženýr, „co jest?“

„Posilnil jste se?“

„Náležitě a půjdu s Vámi kamkoli.“

„Harry, rozžehni kahan bezpečný,“ pravil

Simon synu svému.

„Potřebujete kahan bezpečný,“ pravil inženýr, „ačkoli netřeba se báti výbuchu plynů v dolech uhlí prázdných.“

„Ano, pane Starre, k vůli bezpečnosti.“ „Nechtěl byste mne obléci v havířský oděv?“

„Dosud ne,“ odpověděl Simon.

Harry přišel s třemi kahany; jeden dal inženýrovi, jeden otci a třetí nechal sobě.

„Ku předu,“ napomínal Simon, vzav do ruky notný Špičák, stojící u dveří.

„Ku předu,“ pravil inženýr, „na shledanou, Madlo.“

„Provázej vás Bůh,“ pravila žena.

ČERNÁ INDIE

„Připrav večeri,“ řekl jí muž, „budeme mít hlad, až se vrátíme.“

II.

Mezi havíři vůbec a mezi skotskými zvláště panují mnohé pověry. Strašidla a duchové v rozličných podobách zvěstují rozličné nehody. Nelze se tomu diviti u člověka, který jinak nedovede si vysvětliti věci přirozené, ku příkladu výbuchy plynů a přičítá účinek ten duchům. Člověk jest velice nakloněn k pověře.

Mezi nejvíce pověřivé horníky aberfoilské patřil Jak Ryan, soudruh Harryův. Ovšem mimo něj tvrdili mnozí havíři, že v dolech aberfoilských straší.

Rozličné doly byly spojeny vespolek dlouhými štolami, lidé scházeli a stýkali se často spolu, dokud ještě se v dolech pracovalo, hovořili o všech příhodách a tím způsobem rozšířily se pověsti a pověry s největší rychlostí.

Pouze dva muži nedbali o takové povídačky a to byl Simon a jeho syn Harry. O tom svědčí nejlépe to, že se nebáli v dolech a zůstali tam, když přestaly práce.

Víra jejich otáčela se kolem jediného bodu; že totiž uhlí není vybráno dosud deset roků den co den vycházeli s holí, kahanem a Špičákem, by hledali nové poklady.

Při tom zároveň dbali o to, by štolý a šachty udrženy byly v řádném stavu. Jestli někde hrozilo něco spadnutím, pečovali o podporu, objevila-li se voda, starali se, by řádně byla odvedena.

Při tomto pátrání zvláště Harry často pozoroval věci nápadné. Zdálo se mu, jako by někdo v té neb oné štole kopal.

Jindy zase se mu zdálo, že viděl kmitnouti se stín jakýsi. Běžel za ním — ale nenalezl ničeho.

Dvakrát v měsíci slyšel vzdálené výbuchy, jako když se vypálí patrona dynamitová.

Při bedlivějším prohlížení seznal arci, že jeden kamenný pilíř byl sbořen. Když to oznámil otci svému, nemohl také ten věc tu vysvětliti.

„Toť podivné! Přece nelze mysliti, by cizí tvor nějaký se zdržoval v dolech,“ pravil Harry, „a přece nelze také pochybovati o tom. Ale co tu chce? Musím to vypátrati, kdyby mne to i život stálo.“

Čtrnáct dní dříve, než přibyl inženýr Starr, myslil že jest u cíle. Maje v ruce pochodeň, procházel se v štole; náhle se mu zdálo, že nedaleko před ním shaslo světlo právě na místě, kde se nalezala šachta; běžel tam. —

Bylo to marné. Harry, který nevěřil v nadpřirozené zjevy, soudil, že někdo cizí v dolech se potlouká. Namáhání jeho, by vypátral, kdo to jest a co dělá v dolech, nevedlo k cíli; pročež doufali, že náhoda tajemství to vysvětlí.

Ještě vícekrát uzřel světelka kmitnouti se tu a tam, ale příčinu zjevů těch neznal. S otcem svým o tom často hovořil; starý Simon říkával pak:

„Počkejme, milý hochu, však ono se to jednou objeví.“

Bila dvanáctá, polední hodina ve světnici starého horníka Simona, když odtud odcházel Starr s dvěma průvodci svými. Světlo vnikající dolů jen slabě osvětlovalo poněkud jeskyni, v které se nalezali. Pustili se hlavní chodbou a když urazili asi z míle (angl.), přišli ku vchodu jiné úzké štolý a vešli tam. Harry jim svítil na cestu.

„Máme ještě dalekou cestu před sebou, Simone?“ tázal se inženýr.

„Ještě půl míle. Přijdem na konec štolý, z které vyvezli havíři poslední kousek uhlí. Pamatuji se na to, jako by to dnes bylo. Avšak mýlili jsme se, považující důl za mrtvý.“

„O mluvte, Simone, nalezl jste novou sloj!“ zvolal inženýr radostně. „Uhodl jsem to hned z vašeho listu, že nic jiného neznamená.“

„Nechtěl jsem to nikomu jinému dříve říci, nežli vám.“

„Dobře jste učinil. Ale povězte mi, kterak jste se o tom přesvědčil?“

„Pane Starre, sloj jsem dosud nenalezl.“—

„Což pak tedy?“

„Důkaz o tom, že se tu nalézá.“

„A jaký to jest důkaz?“

„Myslíte, že vyvinou se ze země plyny třaskavé, kdyby tam nebylo uhlí?“

„Zajisté ne. Bez uhlí není plynů. Nemůže býti účinku bez příčiny.“

„Jako není kouře bez ohně.“

„Přesvědčil jste se o plynech takových?“

„Starý horník, jako já, nezklame se v tom ohledu.“

„Ale kdyby to byl jiný plyn?“

„Dovolte mi, bych Vám to všechno pověděl. Po deset let neminul den, bychom já a Harry nebyli pátrali po nové sloji. Byla-li nějaká, nebylo možno, bychom ji nenalezli. Harry pozoroval častěji, že na konci štol z kamene vyrazily malé plaménky. Jak vznikly, nevím posud. Avšak soudil jsem, že mohou věštiti pouze uhlí.“

„Nespůsobily ony plaménky nikdy výbuchů?“

„Ovšem, že spůsobily, menší neb větší. Pamatujete se, jak se hledělo předejiti výbuchům v dolech před tím, než byl nalezen kahan bezpečný.“

„Ano, Simone, myslíte kajicníka? Neviděl jsem ho nikdy v činnosti.“

„Ovšem, pane Starre, k tomu jste příliš mlád, přes vašich padesát roků. Já, starší o 10 roků viděl posledního kajicníka v dolech pracovati. Byl tak nazván, poněvadž měl na sobě hrubou mnišskou plandu. Slul vlastně ohniváč. Tehdáž nebyl znám jiný způsob proti výbuchům plynů, leč zapalovati je dříve, dokud se jich mnoho nenahromadilo a tak malými neškodnými výbuchy

předejiti velkým, zhoubným. K tomu cíli lezl kajcník maje hlavu zahalenu, po zemi, drže nad sebou hořící pochodeň. Jestli někde byly plyny škodné, vzňaly se, při čemž arci časem kajcník byl od nich zabit. Tak to chodilo až do té doby, kde Davy nalezl kahanec bezpečný.“

Dále vypravoval Simon, jakým způsobem přesvědčil se o tom, že v štolách vznikají plyny, které svědčí patrně, že nalezá se tam uhlí. —

Za hodinu, když opustili byt Simonův, byli urazili čtyry míle. Harry jdoucí napřed zastavil se.

„Jsme na místě,“ zvolal Simon, „díky Bohu, pane Starre, přesvědčíme se. —

Hlas starcův chvěl se rozčilením.

„Upokojte se, milý Simone,“ pravil inženýr, „jít jsem také rozčilen, avšak nesmíme mařiti čas.“

„Za touto stěnou v menší nebo větší hloubce musí býti uhlí.“

„Zde jste pozoroval vystupování plynů.“ „Zajisté a zapálil jsem je svítilnou svou. Harry učinil vícekrátě totéž,“

„V jaké výšce?“

„Asi na deset stop od půdy,“ odvětil Harry.

Starr usadil se na balvan a pozoroval vše pilně.

Plyn vynikající z uhlí, má zápach, který inženýr velmi dobře znal a proto se divil, že ho nepozoruje.

Jestliže se tento plyn nalezal v místě tom, bylo ho jen málo, že nemohl způsobiti prudký výbuch, pročež mohli směle otevřiti kahany.

„Otče,“ pravil Harry, „mně se také zdá, že plyn více nevzniká z této strany.“

„Cože?“ zvolal Simon uleknut

Pojednou pak řekl: „Dej mi svítilnu.“

Harry uposlechl a dal mu svítilnu do ruky.

Výbuch se nestal a žádný plamének nevznikl, jenž byl by věštil plyny.

Simon vzal hůl, upevnil svítilnu na ni a povznesl ji do výše. Plyn lehký shromažďuje se nejprve v hořejších vrstvách vzduchu.

Ale nic se nezměnilo.

„Přiložte svítilnu ke stěně;“ pravil inženýr.

Ruka starého horníka se chvěla.

„Vystřídej ty mne, Harry;“ pravil.

Harry chopil hůl a přiblížil svítilnu k otvorům ve skále — ale mamě.

Nevzdalo se pranic, a tak bylo jisto, že žádný plyn více nevychází z té stěny.

„Nic,“ zvolal Simon.

V tom vzkřikl Harry.

„Co jest ti?“ zvolal Starr.

„Skuliny v skále jsou zacpány.“

„Mluvíš pravdu?“ tázal se starý horník.

„Vizte sám, otče!“

Harry se neklamal. Poznal že skuliny nedávno byly vápnem ucpány a naházeným na to uhelným práškem byla zakryta bílá čára.

„On, to učinil on;“ zvolal Harry.

„Kdo?“

„Cizinec, neznámý, který sem přišel,“ odvece Harry, „na kterého jsem tolikráté číhal, ten, jenž psal druhý list Vám, pane Starre, byste sem nešel. Ten, který hodil po Vás kamenem! O není pochybnosti, v tom všem jeví se patrně ruka lidská.“

„Vezmi ŠpičákF,“ pravil starý Simon, „vlez na moje ramena, hochu; unesu tě dosud.“

Harry mu porozuměl a poslechl. Po několika ranách, které učinil, svým nástrojem, ozvalo se syčení jako když žampaňské víno proráží řídkou zátkou.

Harry vzal svítilnu a přiblížil ji ke skulině. Ihned ozval se malý výbuch a podle stěny objevil se malý plamének s modrým okrajem.

Harry skočil dolů, starý horník uchopil ruku inženýra a tiskna ji volal:

„Urá, pane Starre, plyn hoří; uhlí jest jisté.“

„Zajisté;“ pravil Starr, „za touto stěnou nalezá se vrstva uhlí, kterou jsme před desíti lety nenalezli.“

„Nu, pane inženýre,“ pravil Simon, „zdali litujete, že jste vážil sem cestu?“

„O ne, starý příteli;“ odvece Starr, „avšak nyní vratme se domů a ráno sem opět přijdeme a pomocí dynamitu protrhneme tuto stěnu. Naleznem-li uhlí, zařídím společnost a než minou tři měsíce, bude se opět vyvážeti uhlí z dolů těchto.“

„Výborně, život dřívější bude obnoven. Ó, uvidím to vše. Doufám, že popřejete mi, bych zastával dřívější svůj úřad.“

„Zajisté.“

Starý horník jásal radostí, kterou mu inženýr milerád přál.

Jediný Harry byl zadumán, v duši jeho vznikaly obavy před budoucností.

Za hodinu byli všickni zpátky v Simonovu bytu.

Druhého dne ráno posilnivše se řádným snídaním a jsouce opatřeni všemi potřebnými věcmi, vydali se na pouť; Madla šla s nimi.

Když přišli ke skalní stěně, dali se chutě do práce. Skála byla písková s vrstvami břidlice promíchaná.

Trvalo to asi hodinu, než učinili patřičnou díru, do níž vložili dynamitovou patronu.

Couvli pak zapálivše doutnák a za chvíli následoval výbuch.

Vsickni běželi k místu. Uzřeli před sebou velký otvor. Harry bez meškání chtěl tam jíti.

„Pozor na zlé plyny,“ napomínal Starr.

Počkali čtvrt hodiny, načež Harry prolezl otvorem a zmizel ve tmě.

„Pojďte otče! Pojďte pane Starre,“ volal, „cesta jest otevřena.“

Uposlechli a octli se v prostranné chodbě. Všude viděli uhlí.

Kráčeli asi hodinu dále, aniž byli by mohli nalezti stopy nějaké, dle níž byli by mohli souditi, jakým způsobem povstala chodba ta.

Pojednou octli se před velkou jeskyní. Při slabé záři svítilny poznali před sebou lesknoucí se plochu vodní.

„Stůjte,“ zvolal Simon, „ani krok dále, bychom nespadli do nějaké propasti.“

„Odpočiňme si chvíli,“ pravil inženýr, „bude také třeba pomýšleti na návrat.“

Když seděli chvíli a hovořili o nálezu svém, zvolal pojednou Harry: „Slyšte.“ Bystré ucho jeho zaslechlo jakési mručení.

Starr, Simon a Madla slyšeli je také. Bylo to hučení, které se ozývalo chvíli silněji a opět slaběji.

Simon zvolal: „Aj pro Bůh, což vozíky s uhlím jezdí snad již nad námi.“

„Otče, mně se zdá spíše, že to hučení vody, která se valí přes břeh.“

„Snad přece nejsme tuto pod mořem?“

„To ne, ale možná, že se nalzáme pod jezerem katrinským.“

„Pak by vrstvy země nad námi byly velmi tenké, poněvadž slyšeti jest tak zřetelně hučení vody.“

„Toť lze vysvětliti tím, že má jeskyně tato značnou výši,“ pravil Starr.

„To může býti pravdivé,“ řekl Harry.

„Mimo to jest venku špatné povětří a jezero se bouří a hučí.“

„Co škodí,“ pravil Simon, „uhlí nebude proto špatnější, že leží pod vodou.“

„Výborně Simone,“ pravil inženýr, „poženeme štoly třeba až pod moře. Ostatně nyní nechrne zde ležeti náradí a vraťme se do obydlí Vašeho.“

Toť bylo nejlepší, co také mohli učiniti. Cestu nalezli snadno.

„Hle, pane Starre,“ pravil Simon, než ještě se hnuli, „vizte tuto jeskyni, to jezero podzemní! Sem přeložím své obydlí a

budou-li soudruzi moji následovati mého příkladu, povstane tu do roka podzemní ves.“

Starr usmívaje se přisvědčil, stisknul mu ruku, načež všickni ubírali se chodbou nazpět do svého bytu.

Harry šel napřed drže svítilnu vzhůru nád hlavou. Pojednou potkala je nehoda náhlá. Když Harry povznesl svítilnu trochu výše, počalo se povětří vlniti, jako by neviditelná křídla jím pohybovala. Svítilna vypadla Harrymu z rukou a rozbila se o kamenitou podlahu.

Tak se pojednou octli všickni v čiré tmě.

„Harry, chceš bychom srazili vaz, než dojdeme domů?“

Harry neodpověděl. Myšlenky podivné rojily se v jeho hlavě. Byla by tato náhoda také snad nastrojena od záhadné bytosti? Bydlil v podzemí nepřítel skrytý, jehož odpor někdy mohl způsobiti značné obtíže? Komu as na tom záleželo, by netěžilo se z nově nalezených uhelných zásob ?

Na každý způsob nebylo postavení poutníků příjemné. Měli ještě dalekou cestu před sebou.

„Nezdržujme se,“ pravil Simon, „zblouditi nemůžeme. Jdeme jako slepí, hmatajíce kolem. Jen co se dostaneme do starých dolů, tam jsme známi a kolikráte jsme tam po tmě se procházeli. Také tam nalezneme svítilny, které jsme tam zanechali! — Tak jen ku předu Harry a jen hezky za sebou, bychom se neztratili jeden druhému.“

Nemluvíce ani slova ubírali se naznačeným způsobem dále. Tak kráčeli asi dvě hodiny. Starr domníval se, že snad již jsou u východu z neznámé chodby.

Harry v skutku se zastavil.

„Jsme na konci chodby?“ tázal se Simon.

„Ano,“ odvětil mladý horník.

„Nuže, tak vyhledej otvor, kterým jsme sem vlezli.“

„Nenalezám ho,“ odvětil Harry hmataje kolem, avšak našel pouze kamennou stěnu všude.

ČERNÁ INDIE

Starý Simon pokročil sám ku předu a jal se ohledávati stěnu.
Vzkřikl náhle.

Budto zabloudili na zpáteční cestě anebo byl otvor, který byli dynamitem v skále učinili, znovu zadělán.

Bud si tomu jakkoliv, tolik bylo jisto, že byli uzavřeni v neznámé podzemní chodbě a při tom v úplné tmě.

III.

Když uplynulo osm dní po událostech zmíněných, zmocnil se nepokoj přátel Starrových. Inženýr zmizel aniž byla by známa příčina toho.

V Edinburgu mluvilo se mnoho o tomto zmizení inženýra. Pátrání podniknuté na rozličné strany nevedlo k cíli.

Celá ta záležitost dostala se konečně do veřejných listů.

Zatím co Starra pohřešovali ve všeobecnosti, způsobilo zmizení Harryho starosti příteli jeho Jaku Ryanovi.

Víme, že Harry mu slíbil, že se dostaví k irvinské slavnosti. Jak znal ho a věděl, že co slíbí také splní.

Avšak mimo nadání nedostavil se. Ryan se chtěl naň zlobiti, neboť jeho veselost tím byla valně porušena, že nepřišel přítel.

Avšak napadlo mu, že zajisté mu v tom zabránily toliko věci důležité. Proto si umínil, že druhého dne vydá se na cestu, by navštívil přítele a přesvědčil se o tom, proč nesplnil slib svůj.

Než přihodila se událost, kterou by sám byl málem přišel o život.

Uvedeme tuto, co se přihodilo v noci 12. prosince.

Malé pobřežní město Irvin čítá asi sedm tisíc obyvatelů. V přístavu naeézá se statný maják, čímž usnadněno plavcům nalezti ho v čase nočním. Proto se také velmi zřídka jen stane, by se na tomto pobřeží rozbila nějaká loď.

Na pobřeží tom nalezá se starý zámek Dundonald, který patřival někdy Stuartům. V Skotsku, jako téměř všude, bydlí v starých zámcích a rozvalinách duchové a strašidla.

Zámek Dundonald byl dávno již spustlý a sloužil za útulek duchům a strašidlům. Zvláště rádíly tam ohnivé kouzelnice a po-

věřiví lidé tvrdili, že je viděli na vlastní své oči. Mezi lidmi takové patřil též Jak Ryan.

Pravdou vlastně bylo, že ob čas nad zděmi na polo zbořenými, nebo nad věží bylo viděti rozsáhlé plameny. Vypravovalo se, že kouzelnice zvláště za tmavých nocí navštěvují starý zámek a provozují tam rejdy svoje; Jak Ryan znal celou řadu pověstí o čarodějkách těch a při poslední irvinské slavnosti dle obyčeje došlo též na ně.

Venku panovala krutá slotá. Rybář, který se nalezal na pobřeží, pozoroval s udivením lod plující ku břehu.

Společnost právě měla se uzavřítí písní Ryanovou, když venku ozval se křik.

Jak Ryan a soudruzi jeho vyběhli na břeh. Nedaleko břehu bylo viděti černou hmotu.

Podle světél poznali, že to lod. Všickni na břehu volali na plavce, ale marně, pro vichřici nemohli je oni slyšeti.

„Proč jenom plují sem?“ zvolal jeden. „Nepochybně nezná kapitán zdejší břeh.“ Než domluvil, ozval se hrozný výkřik, jenž pocházel z úst Ryanových.

Všickni se ohledli a sice v tu stranu, kde se nalezal zámek Dundonald.

Na věži zámku bylo viděti ohromný plamen.

„Ohnivě čarodějky,“ zvolali všickni.

Nyní se arci vysvětlila hádanka ta. Plavci v mlze zbloudili a považovali oheň na věži zámku za maják irvinský.

Což mohli podniknouti k zachránění lodi? Bylo již pozdě také — praskot a rachocení hrozné se ozvalo. Loď vrazila na úskalí a světla na ni zmizela.

Podivnou náhodou zmizel v tu chvíli také plamen na věži a všude kolem byla čirá tma.

Lidé na břehu shromáždění pomýšleli nyní na to, přispěti ku pomoci nešťastné lodi; kapitán a osm plavců bylo zachráněno. Byla to norská brigga „Motala“ vezoucí dříví do Glasgova.

V skutku zmýlil se kapitán, považuje plamen na věži za světlo majáku irvinského.

Z lodě „Motaly“ hnedle plovaly po moři kusy, které na skalnatém břehu úplně se roztržily.

* *

*

Jak Ryan, který při zachránění plavců vyznačil se velmi, utržil si při tom několik ran a musil býti dopraven do dvorce, kde se mu dostalo nejpečlivějšího ošetřování.

Musil několik dní ztráviti v posteli, což ho velice mrzelo.

Poněvadž úřad místní musil vyšetřiti příčiny rozbití lodi „Motaly“, byli vyslýcháni někteří očití svědkové, kteří souhlasili vesměs v tom, že záhubu lodi té zavinily ohnivé kouzelnice ze zámku Dundonaldu.

Úřad arci nemohl se spokojiti s takovými odpověďmi, neboť nebylo pochybnosti, že se tu jedná o úkaz zcela přirozený. Byla jen otázka, zdali v tom vězí náhoda čili zlý úmysl.

Nediv se nikdo, že by v té věci mohl býti hledán zlý úmysl. Něco podobného nalezneme v dějinách bretaňských.

Mnozí pobřežní loupežníci lákali úmyslně lodi ku břehu a když ty se rozbily, dělili se o kořist. Tu hořela tlupa pryskyřnatých stromů a přilákala loď na nebezpečné místo, kde musila zahynouti; jindy zase přivázali pochodně na rohy volů a pustili je po břehu, čímž zmámena byla loď a často rozbila se o skalnatý břeh, načež loupežníci příběhli a pokradli co se dalo.

Bylo zapotřebí nejpřísnějšího zakročení úřadů a krutých trestů, by tyto barbarské zvyky byly vyplněny.

Zdali nebylo cos podobného možno i tuto.

Tak aspoň soudili policejní zřízení přes všechny výroky svědků.

Úředníci policejní odebrali se do zámku Dundonaldu a vykonali tam přísnou prohlídku. Nenalezli žádné stopy kroků

lidských. Jednalo se o to, jak povstal oheň na věži a zdali po něm zbyly stopy.

Avšak ani v tom ohledu pátrání nevedlo k žádnému cíli.

Po celé věci nezbylo nic jiného, leč pověst o rozbití „Motaly“.

Jak Ryan nevydržel to dlouho v posteli. Byl vyléčen záhy a první jeho úmysl byl zase navštívit Harryho, by se dověděl, proč nepřišel k slavnosti. Bylot mu to velmi divné, poněvadž Harry neměl ve zvyku slíbiti něco a nesplnil.

Nejspíše také nevěděl o příhodě Motaly ve všech novinách vyhlášené, jinak byl by věděl co Ryanovi se přihodilo a co přítel upřímný byl by soustrast svou mu zajisté projevil.

Poněvadž nedával o sobě vědět, bylo mu to zajisté nemožno.

Dva dni po rozbití lodi vydal se Jak na cestu, jsa veselý myslí. Když přišel do nádraží, uzřel tam návštěví o inženýru Starrovi, že od 9. prosince zmizel a neví se o něm. Zároveň vyzývá se, kdo by o zmizelém něco věděl, by to oznámil předsedovi královského ústavu v Edinburgu.

Ryan se nemálo divil tomu, co četl.

„Pan Starr!“ zvolal, „právě 9. prosince potkal jsem ho s Harrym v Jarovském dole. Od té doby uplynulo 10 dní a posud se neobjevil! To mi jaksi vysvětluje příčinu, proč nepřišel Harry.“

Za tři hodiny později spěchal z Kalandiu k Jarovskému dolu.

„Nepřišli nahoru?“ tázal se sám sebe. „Proč? Snad se jim něco stalo? Či pracují v dole? — To musím vědět.“

Za hodinu byl u dolu; nepozoroval na něm žádné změny; nahledl dolů, — naslouchal — neviděl a neslyšel ničeho.

„A moje svítilna,“ pravil, „zdali jest na svém místě?“

Ohlížel se po svítilně, které obvyčejně užíval, když přišel k příteli — avšak svítilna se nenalezala na obvyčejném místě.

„Toť první podivná příhoda,“ pravil Jak a pocítoval nepokoj.

„Půjdu přece dolů, třeba tam jest tma.“ I počal lézt dolů. Mohl to učiniti, poněvadž od dřívějších časů znal dobře doly.

Opatrně lezl dolů ohledávaje žebříky a počítaje je, věděl, že 30 žebříků se nalezá v dole.

Když urazil 26. žebřík a hledal začátek 27. nenalezl ho.

Napadlo mu, že když nemůže on dolů, nemohou obyvatelé šachty nahoru, že tudíž něco se jim přihodilo. Uznával, že nedostane se k nim.

Zdali přerušení cesty té mělo původ svůj v úmyslu zlém? Nepochybně.

Jak uznal to za dobré, učiniti oznámení o tom úřadu.

Nahnul se nad propast a volal:

„Harry, Harry“, — marně — nic se neozvalo.

Jak rychle vylezl zase na horu a vrátil se do Kalandru, odkud bez průtahu odjel do Edinburgu a ve 3 hodiny odpoledne byl u purkmistra, kde učinil oznámení.

Předseda královského ústavu byl hned povolán a vyžádal si, by směl řídit pátrání, které se mělo v aberfoilských dolech předse vzíti.

Několik lidí vypravilo se bez průtahu a opatření všemi potřebnými věcmi vydali se na cestu do aberfoilských dolů; při čemž Jak Ryan sloužil jim za vůdce. Toho večera ještě byli na místě v dole, kde se Jak musil vrátit.

Nejprv spustili dolů svítilny po provazech a přesvědčili se, že všechny čtyry dolejší žebříky scházejí. Patrně bylo spojení s hořejškem schválně přerušeno.

Spustili se pak sami po provazech dolů a Jak Ryan byl první.

Když byl na zemi zvolal:

„Tu leží zbytky žebříků, jsou spáleny.“ Bylo tomu v skutku tak.

Jak Ryan chopil svítilnu a spěchal napřed k obydlí Simonovu. Ostatní šli za nimi. Obydlí bylo prázdné; prohlíželi všesky kouty. Věci všesky nalezaly se v pořádku. Obyvatelé však byli pryč.

Zdali nebylo možno, vypátrati, kdy opustili obydlí?

Ano, bylo to možné, neboť zde dole, kde nebylo rozdílu mezi dnem a nocí, navykla si Madla, každý nový den naznačiti křížem v kalendáři, který visel na stěně. Poslední kříž našel se u 6. prosince, druhého to dne po příchodu inženýra Starra.

Po deset dní již nebyli zde Simon ani jeho syn, ani žena, ani host. By tak dlouho v dolech pátrali, to nebylo možné.

Když se všickni rozmýšleli, co mají počítí, vzkřikl náhle Harry.

„Tamo, tamo!“ zvolal.

Na konci tmavé chodby objevilo se světlo.

„Pospěšme za světlem tím,“ zvolal vůdce výpravy. Pustili se za světlem, které jak se zdálo, nesla malá, avšak velmi čilá postava. Každou chvíli zmizela v některé postranní chodbě, avšak zase objevila se, když mysleli, že zmizela. Tak to trvalo přes hodinu, až napadlo všem, že to skutečně jest nějaká bludička.

Stíhání stávalo se pořád obtížnějším. Pojednou zmizelo světlo; všickni octli se na konci štoly před malým otvorem ve skále. Odhodlaně prolezli otvorem tím. Jak Ryan napřed a za ním ostatní.

Sotva učinili asi sto kvoků, zastavili se všickni.

U samé stěny ležela čtyři těla — snad mrtvolky.

„Harry, pan Starr,“ zvolal Jak.

V skutku leželi tam inženýr, Simon, Harry a Madla bez hnutí.

Nejprve pohnula se Madla a pravila slabým hlasem:

„Konečně přicházíte.“

Všickni jali se křísiti omdlelé a to se jim také podařilo.

Ubožáci umírali hladem. Byli by zahynuli již dříve hladem, vypravoval inženýr, kdyby nebyli třikrát našli nedaleko sebe bochník chleba a džbán s vodou.

Bytost, která se jich ujala, zajisté nemohla pro ně ničeho více učiniti.

Nyní byli zachráněni a všickni se vraceli do bytu Simonova.

Že nemohli Starr a jeho soudruzi naléztí otvor, který

ČERNÁ INDIE

dynamitem byli učinili, toho byla příčina ta, že v době, kde oni prohlíželi důl, cizí ruka ho zatarasila kameny, které oni ve tmě nemohli nalezt ani odstraniti.

IV.

Za tři roky po událostech právě vylíčených byly vyhlášeny doly aberfoilské co zvláštní a podivuhodná věc.

V žádných dolech na světě nebylo možno uzříti to, co tam. Také bylo vše zařízeno v ten způsob, že navštěvovatelé bez nebezpečí a namahání byli dopraveni dolů na 1500 stop pod zem.

Sedm mil odtud u Kalandru vybíhal tunel, ozdobený cimbuřím a věžemi u vchodu, kterým bylo možno dostat se do podivné té krypty.

V dolech bylo všude světla dosti, neboť pomocí elektrického proudu osvětlovaly se všechny prostory.

Pod zemí povstala celá ves, která se hrdě nazývala Coal-City, t. j. město uhlí.

Odkryté nové sloje uhelné byly velmi bohaté a výdatné.

Připomínáme zde jezero, k němuž dorazil na první své výpravě Simon s inženýrem a svým synem. Tomu dal inženýr jméno jezera malkolmského.

V ohromné jeskyni té zařídil si nové obydlí Simon a za dva měsíce byl vedle toho vystaven dům inženýra Starra, který s tělem i s duší věnoval se novým dolům aberfoilským. Jenom když nevyhnutelně bylo zapotřebí, vylezl z dolů na povrch země.

Žil uprostřed četné rodiny své, záležející z množství horníků.

Jakmile se roznesla pověst, že objeveny nové sloje aberfoilské a že se v nich pracuje, hlásili se všickni dřívější dělníci, kteří ubytovali se naprosto dole pod zemí.

Domky jejich z cihel zbudované nalezaly se po různu buď na břehu jezera malkolmského nebo v chodbách vedlejších. Na vysoké skále u jezera byla vystavena kaple.

Když to vše bylo ozářeno elektrickým světlem, poskytoval celek ten okouzlující pohled a proto nelze se také, že velmi často cizinci podzemní ten svět navštěvovali.

Mnohé rodiny následující příklad starého Simona, po celý čas nevyšly na světlo denní a značný počet dítek, které se narodily dole od té doby, co se znovu pracovalo v uhelnách, nevdychaly do sebe posud vzduch zevnějšího světa.

Jak Ryan říkával o nich žertovně: „Po osmnácte měsíců jsou odstaveny a dosud neuzřely světlo světa.“

Jak byl jeden z nejprvnějších, kteří se přihlásili z novu k práci v dolech.

Bydlil v domě Simonovu, kde mu vykázána byla zvláštní jizba. Stará Madla milovala ho jako svého syna; když byli sami, vypravovali si o rozličných bytostech, které v dolech se prohánějí.

Jak byl dobromyslný člověk a zároveň pilný dělník. Za šest měsíců převzal správu celého oddělení dělníků.

„Dobyl jste si značných zásluh, pane Forde,“ pravil jednoho dne tomuto.

„Nalezl jste novou sloj uhelnou, ačkoli byl byste přišel při tom hnedle o život. Avšak ona stála za to.“

„Aj, milý Jaku, vždyt jsme při tom dobře pochodili,“ pravil Simon.

„Ale ani já, ani pan Starr nezapomenem nikdy, že tobě děkujeme záchránění životů svých.“

„Ne, ne, to učinil Harry a sice tím, že přijal pozvání k slavnosti irvinské. —

„A nepřišel, je-li pravda,“ ozval se Harry, jenž stiskl ruku příteli. „Ty, milý Jaku, který si nešetřil ani sebe a rau svých, máš zásluhu o to, že jsme byli živi ještě nalezeni v dole.“

„Ne, ne,“ bránil se svěhlavec. „Nepovolím, co není pravda. Hleděl jsem dozvědět se o tobě, toť vše. Bez onoho pohyblivého mužika —“

„Tu to máme!“ zvolal Simon, „nějaký duch.“

„Ano, horní mužík, šotek nějaký,“ opětoval Jak, „snad vnuk nějaké kouzelnice, nebo cokoli chcete. Tolik jest jisto, že bez jeho přispění nebyli bychom přišli do oné chodby, v které jste byli jako ve vězení.“

„Toť pravda, Jaku,“ přisvědčil Harry, „jedná se pouze o to, byla-li to nadpřirozená bytost, jak ty myslíš.“

„Nadpřirozená!“ zvolal Jak, „byla rovněž ták nadpřirozená, jako bludička, kterou viděli bychom s pochodní v ruce a snažili se mamě dohoniti; která zmizí jako duch. Počkej jen Harry, však ono se to jednou objeví.“

„Dobře tak, Jaku,“ pravil Simon, „at bludička nebo ne, budeme ji hledáti a ty nám pomůžeš při tom.“

„To byste špatně pochodil, pane Forde,“ odvece Jak Ryan.

„To se ukáže, Jaku.“

Snadno pochopí každý, že rodina Fordova, zvláště pak Harry seznámili se záhy s novými doly. Tento prošel všechny chodby a prohlédl všechny kouty a věděl záhy, na kterém místě se nalezá ten neb onen bod a co nad ním jest nahoře. Na jednom místě končil břeh a počalo moře i bylo za časů bouře slyšeti hučení vln.

On také miloval nové doly nesmírně. Často připevnil si svítilnu na klobouk a pustil se do nejodlehlejších chodeb. Rybníky ohledal na loďce, ba oddal se i honu, neboť v jeskyních poletovala hejna ptáků, kteří se živili rybami, jež v temných vodách se nalezaly.

Při tomto toulání a pátrání kojil se vždy nadějí, že vypátrá záhadnou bytost, která svým zjevem a vedením přispěla velice k zachránění života jeho i rodiny.

Posud bylo všecko jeho namahání v tom ohledu marné.

Nějaký útok na rodinu se více neudál, jako tenkrát.

Tak se měly věci v nových dolech.

Lidé žili spokojeně, ba i radovánky a veselosti rozličné nescházely tam.

často ozývaly se dudy na břehu jezera malkolmského; že se při tom tančilo, o tom netřeba se zmiňovati.

Jak Ryan býval vůdcem při takových příležitostech.

Starý Simon měl pravdu, říkávaje, že jim tam dole pranic neschází.

V.

Celá rodina Simonova byla šťastna; Harry, jenž býval vždy mlčelivý, stával se poněkud zasmušilým, ani Jakovi se nepodařilo rozveseliti ho.

Jednou v neděli procházeli se oba přátelé na břehu jezera malkolmského. Nahore burácela prudká bouře, v Coal-City však panoval úplný mír; povětrí nejpříjemnější, nebylo tam deště ani větru.

Elektrické světlo ozařovalo vše jasností téměř denní. Toho dne dostavilo se návštěvou velmi mnoho cizinců.

„Podívej se jen Harry, co tu hostí,“ pravil Jak příteli svému, „pojď a zažeň trudné myšlenky své!“

„Milý Jaku, nedbej o mne,“ odpověděl Harry, „tys vesel za dva a to postačuje.“

„Ať mne šotek, jestli trudnomyslnost tvoje nepřejde i na mne,“ pravil Jak, „oči se mi kalí; smích vážne mi v hrdle a nezpomenu si ani na jedinou píseň. Mluv Harry, co jest ti?“

„Vždyt víš, Jaku.“

„Pořád ta myšlenka?“

„Ano.“

„Ubohý Harry,“ odvece Jak, krče rameny, „kdybys to vše přičítal duchům jako já, byl bys o mnoho klidnější.“

„Víš, milý Jaku, že ti šotkové žijou toliko v mysli tvé a že od početí prací v dolech neobjevil se ani jediný.“

„Avšak bytosti, kterým to přičítáš ty, neukazují se také.“

„Já je naleznu, Jaku.“

„O Harry, duchové se nedají tak snadno chytit.“

„Nicméně najdu je, ty domnělé duchy tvé,“ odvětil Harry.

„Chceš je potrestati?“

„Potrestati a též odměniti se jim, Jaku. Ač jedna ruka nás zavřela v té chodbě, nezapomínám, že jiná přispěla nám ku pomoci. Ne, to nezapomenu nikdy.“

„Zdali víš,“ řekl Jak, „že obě ty ruce nepatří jedné bytosti?“

„I v zájmu nynější práce bych to rád věděl. Není pochybností, že schován byl nebo jest posud někdo v dolech, jenž z úmyslu nám neznámého chtěl zabrániti naší další práci. Tušení mi praví, že chová proti nám zlé úmysly, které mohou státi se skutkem. — Nuže, Jaku, kdyby mne to mělo státi život, musím nabýti jistoty.“

Jak mu rozuměl a uznal, že má pravdu.

„Máš nějaké tušení?“ tázal se.

„Snad. Nalezl jsem asi 5 mil na západ důl a chtěl jsem změřiti jeho hloub, nahnul jsem se dolů a pozoroval, že se vzduch hýbe, jako by křídly pohybován. Také se mi zdálo, jako bych tam dole slyšel nářek slabý. Zítřa se dozvím, co v tom jest.“

Jak mu chtěl domlouvati, avšak Harry nedbal o to a šel domů.

Druhého dne ráno byl Jak Ryan a Harry provázeni ještě třemi soudruhy u tajemného dolu.

Harry zatajil úmysl svůj otci i Starrovi; Jak byl také mlčelivý.

Harry nesl provaz dvě stě stop dlouhý; ne sice tlustý ale velmi pevný.

Po tom spustil se Harry do neznámé hloubky. Měl u pasu kahanec bezpečný a dlouhý lovecký nůž. Harry ohlížel se pilně kolem.

Stěny dolu skládaly se z břidlice a byly tak hladké, že nebylo možno vyléztí po nich.

Asi dvě minuty nenaskytlo se mu nic nápadného. Pojednou pocítil, že z hloubky vane mu vstříc studenější vzduch, z čehož soudil, že důl ten jest v spojení s jiným.

Konečně dostal se na zem; nikde neuzřel nějaký otvor, v němž by se mohl někdo skrývati.

Ohlížeje se kolem nalezl malou chodbu, v které mohl jen po

čtyřech dále se pohybovati. Pojednou vrazil na překážku. Hmataje po věci té, shledal, že to lidské tělo. Harry chopil je a vynesl dále z chodby, posvítil si na ně a zvolal: „Dítě!“

Dítě bylo živo, ale dýchalo tak slabě, že Harry myslil, každou chvíli že skoná.

Harry uvázal si provaz okolo těla a připevnil svítilnu naň, chopil jednou rukou dítě a druhou zbraň i dal znamení umluvené, by ho vytáhli nahoru.

Ohlížel se nyní ještě bedlivěji kolem. Z počátku nenaskytlo se nič neobyčejného, až pojednou ucítil prudčí vanutí vzduchu z dola. Pohledná tam uzřel velikého ptáka, jenž vznášel se vzhůru. Pták vyletěl nad něj a pojednou vrhl se naň zuřivě. Harry mohl se brániti pouze jednou rukou. Při tom hleděl, by uhájil dítě. Boj se prodlužoval. Harry počal volati o pomoc. Stalo se, co očekával, byl tažen rychleji vzhůru. Měl ještě asi 80 stop urazit. V tom upustil pták od svých útoků.

Avšak objevilo se nebezpečí větší; pták se chytil drápy provazu a hleděl ho velkým zobákem svým zničiti. Harrymu ježily se vlasy na hlavě.

Jeden pramen provazu byl již zničen a provaz počal se natahovati, tím se přetrhl druhý pramen. Harry pustil nůž a silou nadlidskou chopil provaz, jenž se trhal nahoře nad trhlinou a držel ho pevně. Avšak pozoroval nicméně, že mu tenký provaz z ruky mizí. Mohl se držeti oběma rukama, kdyby byl obětoval dítě. — Ale na to nechtěl ani pomysli.

Zatím táhli ho soudruzi, slyšíce volání jeho, vždy rychleji; Harry nedoufal, že mu stačí síly, krev se mu valila do hlavy; zavřel oči, mysle, že se sřítí do propasti. —

Otevřel znovu oči, pták byl zmizel, v tu chvíli, když provaz již byl by vyklouznul z ruky jeho, chopili ho soudruzi a vytáhli nahoru i s děckem. — Harry klesl jim bez vědomí v náručí. —

Za dvě hodiny potom dospěl Harry podporován Jakem a soudruhy i s děckem domů.

Pověděli starému Simonovi, co se stalo, Madla pak ošetřovala dítě s největší pečlivostí.

Harry domníval se, že vynesl z hloubi dítě — byla to dívka již asi šestnáctiletá. Její bledý obličej, na němž bylo viděti stopy utrpení, něžná a hezká postava, byly spanilé, půvabné. Jak Ryan ji porovnával se šotkem. Zdálot se, že jen s polovice přináleží pokolení lidskému.

Madla oslovila dívku, když se byla zotavila, řkouc: „Jak se jmenuješ, milé dítě?“

„Nell,“ odpověděla dívka.

„Schází ti něco, Nell?“

„Mám hlad,“ odpověděla Nell. „Ó nejedla jsem ničeho, od — od —.“

Bylo znáti, že není mluvení zvyklá.

Madla jí přinesla pokrm. Nell umírala hladem. Jak dávno byla v šachtě? To nikdo nevěděl.

„Jak dlouho jsi byla tam dole, milá dcero?“ tázala se jí Madla.

Nell neodpověděla, zdálo se, že řeči té nerozuměla.

„Kolik dní?“ opětovala Madla.

„Dní?“ s udivením tázala se dívka, již mne byl jasný význam slova toho.

Madla jí vzala za ruku, aby si získala její důvěru.

„Jak jsi staré, milé dítě?“ pravila zase.

Nell dala záporné znamení.

„Nuže, myslím kolik je ti roků?“

„Roků?“ pravila Nell s udivením.

Jako slovo „den“, tak nechápala dívka také slovo „rok“.

Simon, Harry, Jak a všickni ostatní pohlíželi na ni s útrpností. Stav její dojímá je mocně.

Zvláště Harry byl velice dojat. Pohledl jí do obličeje a pravil:

„Nell — tam dole — v jámě — bylas tam sama?“

„Sama, sama!“ zvolala dívka.

Na jejím obličejí bylo viděti výraz leknutí.

Z očí jejích šlehal téměř příšerný plamen. „To ubohé dítě jest posud slabé příliš a nemůže mluvit,“ pravila Madla, „několik hodin odpočinku, potom pokrm a nápoj posilní ji. Pojďte a nechrne ji spát.“

Nechali ji samotnu a hnedle pozorovali, že usnula tvrdě.

Událost ta vzbudila velký povyk nejen v podzemní vsi, nýbrž i nahoře po celé zemi, když se rozhlásila. Nejdivnější pověsti roznesly se o dívce.

Zvláště lidé pověřiví nalezali novou příčinu k pověstím. Tvrdili, že Nell jest dobrou vílou dolů, jako řekl Jak Harrymu.

„Budiž tomu tak,“ odvětil Harry, „ona to byla, jež nám přinášela chleb a vodu, když jsme byli v chodbě uzavřeni. Nikdo jiný to nebyl. Jestliže však ten zlý duch posud bydlí v dole, vypátráme ho také.“

Rozumít se, že inženýru Starrovi byla věc ta bez prodlení oznámena. Když se dívka úplně zotavila, jal se on druhého dne vyzptávat jí na všechny věci.

Vyšlo na jevo, že mnohé věci jsou jí neznámé, tak jmenovitě neznala pojem času. Nebyla zvyklá dělit čas na hodiny a dny; oči její zvyklé na stálou tmou s tíží snesly elektrické světlo. Za to ve tmě viděla znamenitě. O zevnějším světě neměla ponětí. Zdali věděla o slunci a hvězdách, o zemích a městech? Sotva asi.

O tom, zdali žila v šachtě sama, nemohli se od ní ničeho dovědít. Každá zmínka o tom vzbudila hrůzu a leknutí v ubohé dívce. Bud nemohla nebo nechtěla odpovědět na tu otázku. Na každý způsob bylo to tajemství, které mělo být teprv odhaleno.

„Zůstaneš zde u nás anebo se vrátíš tam, kde jsi byla?“ tázal se jí inženýr.

Na první část otázky odpověděla rychle a radostně: „Ach ano,“ na druhou však odpověděla hrozným vzkřiknutím.

V inženýru, Simonu a Harrym probouzelo se opět staré tušení, vzpomínali si na podivné příhody při objevení nových slojí v dolech aberfoilských. Ačkoli od té doby uplynuly tři roky,

očekávali přece každého dne nové útoky se strany tajemného nepřítele. Umínili si proskoumati řádně onu šachtu a vykonali to také, avšak nenalezli pranic podezřelého.

Velmi často hovořili o této hádance. Jestliže jeden nebo více zlomyslníků skrývalo se v dolech, mohla o tom Nell podati zprávu, ale ta mlčela tvrdošíjně.

Při nejmenší zmínce o minulosti octla se v takovém rozechvění, že uznali za dobré nemluvit o tom. Doufali, že časem bezděčně vyzradí svoje tajemství.

Za čtrnácte dní byla Nell Madle výbornou pomocnicí ve všech domácích pracích.

Bylať spokojena. Zažívalať první blažené doby ve svém živobytí a byla vděčná k svým dobrodincům.

Všickni ji milovali; starý Simon byl pro ni celý nadšen. Jak Ryan litoval, že on ji nevysvobodil.

Velmi často zdržoval se na blízku dívky; zpíval, což se jí velice líbilo, avšak byl by každý snadno poznal, že raději než zpěv Jakův poslouchá řeči Harryho, který jí vypravoval různé věci o světě, které ona nevěděla.

Za čtrnácte dní objevil Harry novou věc, která vzbudila všeobecné udivení.

Skoumaje doly, vypátral chodbu vedoucí vzhůru a když přišel až na konec, uzřel, že se nalezá u rozvalin zámku Dundonaldu Byloť tudíž tajné spojení mezi starým zámkem a doly aberfoilskými.

Také inženýr Starr prohlížel chodbu tu.

„Nuže,“ pravil, „zdá se, že vysvětlíme si nyní pověst o ohnivých kouzelnících. Není pochybnosti, že toto jest vchod k loupežnické jeskyni. Zajisté pomocí pochodní přilákali oni tenkrát „Motalu“ ku břehům, by si osvojili potom zbytky rozbité lodi. Jedná se pouze o to, zdali lupičové posud bydlí v starém doupěti?“

„Zajisté, poněvadž Nell nechce o tom nikdy mluvit a chvěje se, kdykoli o tom se učiní zmínka.“

Starr považoval to za nutnou věc, odhaliti toto tajemství. Tušil, že na tom závisí budoucnost dolů. Proto zotřena byla všeobecná pozornost a také úřadům učiněna oznámení. Několik úředníků obsadilo tajně starý zámek.

Harry sám po kolik nocí ukryl se v blízkém houští. Marné namahání! Nevypátral ničeho. Ani jediný tvor lidský se neukázal.

Konečně se myslelo, že zlomyslníci opustili na prosto doly, zanechavše Nell v nich nepochybně v tom domnění, že jest mrtva. Nicméně inženýr Starr nemohl se upokojiti zcela a také Harry často projevil totéž smýšlení.

„Nell patrně jest ve spojení s tím tajemstvím,“ pravil. „Kdyby se ničeho nebála, proč by to tajila? Není pochybnosti, že jest ráda u nás. Že mlčí o minulosti, to má důležitou příčinu.“

Jednoho dne vypravoval Harry dívce, že se domnívají on, otec jeho, Starr i Madla, že ona jim zachránila životy.

Hovořili spolu a za řeči ptal se jí Harry, zdali se nebála, když byla sama; zdali nezboudila v četných chodbách. Ona odpověděla, že znala všechny chodby. Zároveň zmínila se o tom, že věděla, že lidé bydlí tam, ač je neznala, kteří jednou zabloudili v chodbě.

„Zabloudili?“ tázal se Harry s udivením a hleděl na ni.

„Ano,“ — odpověděla dívka, „svítilna jim shasla a nemohli dále.“

„Zůstali tam osm dní.“ pravil Harry, „a byli by zahynuli, kdyby nebyl bůh seslal anděla, který o ně pečoval.“

„Kterak to víš?“ tázala se dívka.

„Nell, oni zajatí byli jsme my, Starr, moji rodičové a já.“

„Ty?“ opětovala dívka s udivením.

„Ano,“ pravil Harry, „tobě děkujeme, že posud žijeme; neboť nebyl to nikdo jiný

Nell sklopila hlavu a neodpověděla.

Harry ji posud nikdy neviděl tak pohnutou.

„Ti, kdož tebe zachránili, Nell,“ pravil, „děkují dříve tobě život a bud ubezpečena, že na to nikdy nezapomenou.“

* *

*

Harry zastával v dolech nyní službu svého otce a bděl pilně nad celou osadou. Jak Ryan měl z toho velkou radost, avšak jemu se také dařilo dosti dobře.

Jak pozoroval též náklonnost Harryho k dívce vysvobozené. Harry se sice k tomu nepřiznal, nicméně Jak se usmíval, kdykoli Harry při vzpomínce o té věci vrtěl hlavou. Jak Ryan si přál provázeti Nell, až ponejprv vyjde na povrch země; byl by rád pohlížel na to, jak projeví ona své udivení nad tak krásnými věcmi, které posud neviděla.

Jednoho dne stoupal Ryan dolů do šachty po žebříku pohyblivém a v prostřed cesty setkal se s Harrym, který na takovém též žebříku stoupal vzhůru.

„Co dělá Nell?“ tázal se Jak.

„Mám v úmyslu za několik neděl ji“ — „Pojmouti za manželku.“

„Co to mluvíš, Jaku?“

„Já na tvém místě aspoň bych to učinil, a přál bych si, kdybys ty ji nechtěl, aby ona chtěla mne. Snad nejsi proto žárliv?“

„Ne, milý Jaku,“ odvětil klidně Harry.

„Dovol mi Harry, bych ti dal radu. Ty miluješ Nell, proč si ji nevezmeš.“

„Znáš-li pak v tom ohledu její mínění?“ „O tom nemůže býti pochybnosti.“ „Poslyš Jaku, co ti pravím. Nebudu tajiti, že ji miluji, ale takhle nemohu si ji vzít. Neopustila nikdy doly, neviděla zevnější svět. Musí dříve ještě mnohé věci poznati.“

„A kdy se to má státi?“

„Asi za měsíc.“

„Já vás doprovodím při tom.“

„Zajisté,“ pravil Harry.

Tak se rozešli.

Harry pečoval velice o vzdělání dívky; naučil ji čísti a psáti, což ona velmi rychle pochopila. Každý se divil pokrokům, které činila. Simon a Madla každým dnem pocitovali větší náklonnost k dívce, již považovali za vlastní dceru. Poznali také záhy city, které k ní chová Harry.

Simon umínil si také, že den sňatku obou mladých lidí má býti pro celou osadu hornickou slavností, jakou v Aberfoilu neviděli.

Taktěž inženýr Starr si přál spojení Harryho s dívkou mladou. Nejprve zajisté měl na zřeteli blaho obou mladých lidí, ačkoli ještě jinou pohnutku měl při tom. Choval posud obavy stran tajných nepřátel.

Nell byla patrně jediná osoba, která znala tajnosti dolů, jež posud zahajoval hustý závoj.

Nell posud nechtěla mluvit, myslil si inženýr, avšak co nikomu jinému nepověděla, to poví manželé. Proto sňatek ten zasluhuje všemožné podpory. Pověděl to také Simonovi, který s ním úplně souhlasil v tom ohledu.

Tak na oko prazádné nebylo překážky proti uskutečnění toho, co si Harry a s ním jeho přátelé přáli.

Jestliže, jak se zdálo, nikdo nemohl odpor klásti tomuto sňatku, proč vystupovala za noční doby z nejtajnějšího kouta v dolech tajemná bytost, která plížila se po tmě k břehům jezera malkolmského a pod okna bytu Simonova. Zaslechnuvši některá slova zatínala pěsti a mručela zuřivě:

„Ona a on? — Ne, nikdy!“

VI.

Bylo to o měsíc později, večer dne 20. srpna, když Starr, Harry, Jak a Nell se loučili se Simonem a Madlou.

Nell ponejprv měla vstoupiti na povrch země. K tomu cíli podnikli výlet dvoudenní a všecko bylo uspořádáno tak, by Nell uzřela co nejvíce jen možné, za tu dobu.

Byl zvolen večer k tomu, aby dívka zvolna připravena byla na denní světlo. Přijeli do Dumbartonu a bez průtahu odebrali se dále.

První dojem, který pocítila Nell, byl ten, že vssála do sebe čerstvý vzduch.

„Co jest to za kouř, jenž vznáší se nad námi?“ tázala se Nell.

„To jsou mraky, které vítr před sebou pohání.“

„Co to za světlé body, lesknoucí se na místě, kde není mraků?“

„To jsou hvězdy,“ odpověděl Harry.

Kráčeli mlčky silnicí k blízkému břehu, kde čekala již objednaná loďka, by je převezla do přístavu edinburského.

Zatím vyšel měsíc. Nell mlčky obdivovala se vznešenému tomu divadlu, Konečně usnula. Když člun přirazil ku břehu, procitla opět.

Vkročili do města, kde všecko ještě spalo. Ubírali se k blízkému návrší, odkud chtěli pozorovati východ slunce. Pomalu se obzor na východu počal skvíti světlejšími barvami.

„Hle oheň,“ zvolala Nell.

„Ne, toť záře, věštící zlaté slunko.“

V skutku vycházelo slunce; zarudlá koule pomalu nabývala obyčejného lesku a Nell musila zavřítí oči.

Harry jí poradil, by se obrátila na druhou stranu.

„Ne, Harry,“ odvětila ona, „nechtě oči moje také zvykají tomuto lesku.“

Při tom nábožně klesla na kolena svá. Ponejprv ve svém živobytí uzřela skutečný svět.

Za chvíli ubírali se dále a sice k nádraží, kde vsedli na vlak, jenž je dovezl do Glasgowa, kde strávili tuto noc.

Druhého dne ráno odebrali se přes Dumbarton k jezeru lomondskému. Za svítání nalézali se u jezera a vsednouce na loď plavili se po jezeře.

Plující k severu uzřeli vysoký vrch Ben-Lomond.

Když připluli k vesnici Tarbetu, vystoupili na břeh, odkud měli krásný pohled na zmíněný vrch.

Posnídavše vsedli do vozu a jeli k jezeru katriuskému. Krajina byla divoce romantická; jeli úzkým údolím, které zasahovalo až k roklím aberfoilským.

Když k jezeru katrinskému, které jest na deset mil dlouhé a na dvě široké, přijeli, vstoupili na malý parník, který právě od břehu chtěl odraziti.

Pojednou když pluli po jezeru, ozvaly se na zadní části paluby dudy.

Jak Ryan poznal ihned skotskou píseň, kterou dudák hrál a počal jí také hned zpívati. —

Bylo odpoledne asi 3 hodiny, když uzřeli nedaleko záliv, v kterém měli přistáti.

Nell byla unavena neustálým rozčilováním. „Můj Bože, můj Bože!“ To bylo jediné, co promluvila, když uzřela nějaký nový předmět. Měla patrně zapotřebí oddechu.

Harry chopil jí za ruku a hleděl jí velice jsa pohnut do očí.

„Milá Nell,“ pravil, „vrátíme se opět do temné uhelny. Nebude se ti tam stýskati po těch věcích, které jsi nyní viděla.“

„O ne, Harry,“ odvece mladá dívka, „vzpomeni si na to a nic více, Ale vrátím se oblažena a spokojena do naší milé uhelny.“

„Nell,“ pravil dále Harry a jeho hlas patrně se chvěl rozčilením, „nepřála bys sobě, by nás spojoval užší, posvátný svazek před Bohem a lidmi? Nechtěla bys státi se mou ženou?“

„Ano Harry, áno,“ odvětila Nell a hleděla naň upřímně, „milerádato učiním, jestliže myslíš, že síly mé stáčí, bych ti živobytí —“

Nell nedořekla. Neskončila větu, na které záviselo blaho života Harryho; v tom přihodila se náhle věc, kterou nebylo možná vysvětliti.

Ačkoli člun, na kterém se plavili, byl ještě na půl míle od břehu vzdálen, otřásl se mocně, jako by na něco byl narazil.

Spodek lodi dotekl se v skutku dna jezera a přes všeliké namahání nebylo možno plavnou ji učiniti.

Příčina toho objevila se záhy; neboť voda z východní části jezera ubývala prudce, jako by na dně bylo jezero dostalo trhlinu, kterou voda utíkala z něho. Netrvalo to dlouho a celá tato část jezera byla vody prázdná a suchá, jako plochý břeh za doby odlivu. Skoro všecka voda z jezera zmizela v útrokách země.

„O, milí přátelé,“ zvolal inženýr Starr, jako by mu byly náhle spadly šupiny s očí a on byl poznal příčinu toho zjevu; „Bůh zachraň a opatruj aberfoilské doly.“

V aberfoilských dolech pracovalo se toho dne jako obvykle. Daleko rozlehaly se rány dynamitových patron, kterými uhlí bylo trháno.

V chodbách vozilo se uhlí na malých vozících k šachtám, v kterých bylo vzhůru dopravováno.

Simon Ford a žena jeho seděli po obědě před domkem svým. Starý Simon dle obyčeje svého kouřil z dlouhé dýmky výborný francouzský tabák.

Oba manželé hovořili o svém synovi a jeho průvodcích, s kterými byl podnikl výlet na povrch země.

Kde asi byli? Co asi činili? Jak to bylo možno, že tak dlouho meškali mimo doly, aniž by se jim stýskalo.

V tom okamžení ozvalo se náhle silné hučení, jakoby hrozný vodopád valil se do dolů.

Simon Ford a žena jeho vyskočili rychle.

Současně zbouřila se voda v jezeru malkolmském. Veliká vlna valila se ku břehu a odrazila se o zdi domku Simonova.

Simon chopil Madlu za ruku a rychle ji odvedl do hořejšího poschodí. Se všech stran povodní ohrožené podzemní osady ozývalo se zoufalé volání o pomoc. Obyvatelé hledali ochranu i na vysokém břehu jezera.

Leknutí vzmahalo se velice; mnohé rodiny pádily k tunelu, by tudy uprchly do vyšších končin. Domnívali se, že se prolomilo dno moře a voda z toho že se valí do uhelny. Nebylo pochybnosti, že se zatopí vše.

Když přiběhli ku vchodu tunelu, uzřeli před sebou Simona.

„Stůjte, přátelé,“ zvolal, zahyne-li naše město potopou, stane se to tak rychle, že nikdo neujde záhubě. Voda však nestoupá více a zdá se, že nebezpečí minulo.

„A naši soudruzi, pracující v dolech?“ zvolali někteří horníci.

„O ty se nebojte, pracují v štole, která leží výše nežli dno jezera,“ pravil Simon.

Voda vnikla s velikou rychlostí do dolů, avšak neměla jiného účinku, nežli, že přibylo v malkolmském jezeru vody o několik stop. Město Coal-City nebylo tedy ohroženo a bylo lze očekávati, že voda se rozběhne a ztratí v rozsáhlých dolech, v kterých se nepracovalo.

Odkud náhle se vzalo to množství vody, neuměl arci nikdo vysvětliti. Všickni viděli v tom jednu z nešťastných náhod, které v dolech nebývají řídkými.

Ještě večer toho dne věděli, co se stalo.

Časopisy přinesly zprávu o neslýchané události, která se stala na jezeru katrinském. Nell, Harry, Starr a Jak, kteří s

největším chvatem vrátili se domů, potvrdili to a s uspokojením vyslechli zprávu, že mimo nějakou meuší hmotnou škodu nestalo se v dolech žádné neštěstí, jmenovitě, že nízádný život lidský nebyl zmařen.

Dno katrinského jezera otevřelo se náhle, širokou trhlinou valila se voda dolů do šachty.

Z jezera zbyl pouze malý rybník.

Rozumít se samo sebou, že příhoda tato způsobila nesmírný povyk.

Stalot se snad ponejprv, že velké jezero za několik minut zmizelo v útrobách země.

Věc celá dala se snadno vysvětliti. Dno jezera, které nalezalo se nad doly, záleželo z tenkých vrstev břidličnatých, které nevydržely déle tlak vody a prolomily se.

Ačkoli mnohým zdál se průběh ten zcela přirozený, napadlo našim přátelům Simonu a Starrovi, zdali nemá případ ten původ svůj v lidské zlomyslnosti.

Zdali to nebyl opět nový pokus tajného nepřítel, který dolování v aberfoilských uhelnách hleděl přerušiti.

Za několik dní po tom hovořil Starr se Simonem o té příhodě.

„Simone,“ pravil inženýr, „ačkoli se ta událost vysvětluje přirozeným způsobem, mám tušení, že patří mezi ony, po jichž příčinách dosud marně jsme pátrali.“

„Soudím též tak,“ řekl Simon, „nicméně myslím, že bude nejlépe, zamlčíme-li zatím svoje tušení a budeme hledět přesvědčit! se o pravdivosti jeho.“

„O, vím napřed již výsledek.“

„Jak to myslíte?“

„Naleznu stopy a důkazy hanebnosti spáchané, avšak vínníka nenaleznu.“

„Kde jen se skrývá,“ pravil Simon, „jak může přijíti na ten

dábelský nápad, dno jezera roztrhati. Skoro bych soudil s Jakem, že to nějaký zlý duch!“

Nell arci nevěděla ničeho o těch obavách. Bylo na ni viděti, že má starosti, zármutek obrážel se na její obličej a svědčil o tom, že v duši její napanuje poklid.

Starr a Simon umínili si nej prvé, že prozkoumají otvor na dně jezera a budou pátrati po příčině jeho. O tom neřekli však nikomu ničeho.

Za několik dní vykonali svůj úmysl a poznali stopy úmyslného trhání prachem neb dynamitem. Bylo patrné, že tu jednal člověk lstivý.

„Co kdyby se takový otvor učinil ve dnu mořském, jaké byly by následky toho?“ pravil Starr.

„Ale pro Bůh, komu záleží na tom, aby dolování v Aberfoilu bylo zastaveno?“

„Toť arci nelze pochopiti,“ řekl Starr; „nějaký zarytý nepřítel mstí se Bůh ví proč. Jest patrně slabý, by veřejně vystoupil a proto kuje po taji plány své. Jest viděti, že není hloupý a zná doly naše lépe nežli my, jinak by nebyl s to, před námi se tak dlouho skrývati. Přemýšlejte o tom, Simone, zdali jste měl někdy osobního nepřítele.“

Simon neodpověděl hned.

„Ne, Bůh ví,“ pravil po chvílce, „ani já ani žena moje Madla neublížili. jsme nikomu. Nemyslím, že bychom měli jediného nepřítele.“

„Kdyby Nell chtěla mluvíti!“ zvolal inženýr.

Vrátili se domů a nezmínili se o výsledku svého bádání. —

Dle usnešení obecného měl za měsíc odbyti se sňatek Harryho, kterážto okolnost způsobila v celé osadě nemalý ruch.

V tom čase však stíhaly aberfoilské doly nehody stále jedna za druhou, což nebývalo nikdy před tím.

Tak bylo zapáleno dřevěné pažení v jedné dolejší chodbě a

nalezena svítilna pachatele. Harry a soudruzi jeho jen s největším nebezpečím uhasili požár, který hrozil záhubou veškerým dolům.

Po druhé zlomily se pilíře v jedné chodbě, a Harry pracující tam byl zasypán a jen jako zázrakem zachráněn.

Opět za několik dní převrhl se vůz, na němž seděl Harry; bylť přes koleje na příč položen trám.

Tyto události způsobily mezi horníky velký postrach.

„Toť celé hejno lotrů spiklo se proti nám a nejsme s to ani jediného lapnouti,“ pravil Simon.

Počalo znovu pátrání; policie celého okresu byla ve dne v noci na nohou, avšak nic nebylo vypátráno.

Starr zakázal Harrymu, na nějž jak se zdálo dle všeho měl zvláštní zálsusk tajný zločinec, by sám vzdaloval se z kruhu dělníků.

Nell o tom všem nedozvěděla se ničeho; avšak střežena byla také pilně, což neušlo její pozornosti. Ona však mlčela.

Jednou z rána, osm dní před sňatkem, vstala Nell včasné a vyšla z obydlí. Pojednou vzkřikla náhle. Tím přivoláni byli Simon, Harry a Madla. Shledali dívku polekanou a na smrt bledou. Nemohla mluvit a zírala upřeně na dvěře, na nichž v noci byly od neznámé osoby napsány tyto řádky:

„Simone Forde, okradla mne o poslední sloj mých uhelen!
Harry, syn tvůj oloupil mne o Nell! Běda Vám! Běda celé osadě
uhlířské! Silfax.“

„Silfax!“ zvolali Simon i Madla zároveň.

„Kdo jest muž ten?“ tázal se Harry.

„Silfax,“ pravila Nell s výrazem zoufalosti, „Silfax.“

Chvěla se po celém těle; Madla ji chopila v náruč a téměř násilně doprovodila ji do jizby.

Inženýr Starr přiběhl a četl vyhrůžná slova.

„Ruka, která psala tyto řádky,“ pravil, „jest tatáž, která psala mi list, bych neposlechl vaše pozvání, Simone. Muž ten slove Silfax. Vidím to na Vás, že ho znáte. Mluvte, kdo jest on?“

Starý Simon ho arci znal, bylť to poslední kajicník v jarovském dole.

Již z dob dřívějších znal ho také Simon a vídal ho lézti v chodbách, při čemž ho Iprovázela nesmírně velká sova, která donášela hořící knot do výše, kam rukou nedosáhl Silfax.

Jednoho dne zmizel stavec s malou osiřelou dívkou, která narodila se v dolech a neměla mimo něj, jenž byl dědem jejím, žádných příbuzných. Nebylo pochybnosti, že to Nell. Patnáct roků žili oba v temných propastech až do onoho dne, kdy Harry Nell vysvobodil. Konečně vysvětlilo se tajemství hrozné. Silfax byl tajemnou bytostí, kterou tak dlouho hledali v dolech aberfoilských.

„Vy jste ho znal, Simone?“ tázal se inženýr.

„Ovšem,“ pravil Simon, „byl o 15—20 roků starší nežli já; byl to divoký člověk, jenž s nikým se nesrovnal. Zaměstnání kajicníka zvolil si sám. Byl považován za člověka zlého, ač byl snad pouze šílen. Byl velmi silný a znal doly velmi dobře. Já na mou věru dávno byl bych ho tušil mezi mrtvými.“

„Co však chce říci těmi slovy: ukradls mi poslední sloj?“ .

„Řekl jsem, že nebylo v hlavě jeho vše v pořádku; tak tvrdil, že má právo k dolům a čím více ubývalo uhlí, tím stával se zuřivější. Avšak musím opět říci, že jsem dávno ho považoval za nebožtíka.“

„Nyní se arci vysvětluje vše,“ pravil Starr. „Silfax odkryl náhodou nové sloje a myslil, že jsou jeho. Poněvadž žil v dolech, dověděl se nějakým způsobem o tom, že jste mne pozval a poslal mi vlastnoruční dopis znějící opáčně. Tím vysvětlí se také hození kamenem po nás, když jsme šli s Harrym a zničení žebříků v jarovském dole, zacpání otvoru v skalní stěně a naše uvěznění a záchránění, které arci bez vědomí Silfaxe provedla Nell.“

„Nyní pochopuji,“ pravila Madla, „že Nell s hrůzou jen a ošklivostí vzpomínala si naň a nechtěla ho udati co děda, jakož i

že zpráva o sňatku vňučky jeho se synem naším rozzuřila šíleného starce.“

„Bude zapotřebí, bdítí stále,“ pravil Starr. „Harry musí vypátrati nyní, co Nell ví, jejíž mlčení nyní bylo by marné.“

„Půjdu pro ni,“ pravil Harry.

Avšak nebylo toho zapotřebí — dívka právě přišla sama.

„Nell,“ zvolal Harry a běžel k ní.

„Milý Harry, nyní povím Vám všecko,“ pravila Nell, Jsem vňučka starého Silfaxe. Nepoznala jsem matky ani otce až v ten den, kdy jsem přišla k Vám. Patnáct roků žila jsem s dědem v dolech. Avšak já ho málo kdy viděla. Víím toliko, že v prvních letech mého žití byla mou živitelkou koza. Děd měl u sebe velkého ptáka, sovu, která mně způsobila mnoho strachu. Ale pták ten přilnul ke mně, že jsem ho konečně měla ráda. — Děd můj zlobil se na Vás a vzdaloval se Vás i zalezal do nejtajnějších koutů. Zvláště se rozzlobil, když pozoroval, že nejste spokojeni s dosavadním obydlím a že hledáte nové doly. Zapřísahal se, že to bude vaší záhubou, naleznete-li uhelny, o kterých posud věděl jen on sám. Když jste vnikli tehdy do nové chodby, zacpal děd otvor, který jste udělali, chtěje Vás zavřítí na vždy. Mně bylo hrozné pomyslení, že máte zahynouti hladem, pročež jsem Vám tajně poskytla trochu chleba a vody. Chtěla jsem Vás vysvoboditi, ale nebylo to možno pro přílišnou opatrnost mého děda. Tu přišel Jak Ryan se soudruhy — Bůh to chtěl, že jsem se s nimi setkala a přivedla je k Vám. Když jsem se vracela, postihl mne děd, jehož vztek byl hrozný. Myslíla jsem, že mne zabije a od té doby zkusila jsem od něho velmi mnoho. Zároveň stával se vždy pomatenější na mysli, zuřil a tloukl mne. Chtěla jsem uprchnouti, avšak on mne hlídal příliš bedlivě a konečně mne zavlekl do chodby, v které jste mne našli. Jak dlouho jsem tam ležela, to nevím. — Avšak, milý Harry, uznáš, že vňučka Starého Silfaxe nemůže se státí ženou tvou, poněvadž byla by to tvoje a všech Vás záhuba.

„Nell!“ zvolal Harry zaražen.

„Ne, ne,“ odvětila dívka, „jediný toliko způsob, zachrániti Vás jest, bych se vrátila k dědovi svému. — On jest velmi mstivý. — Buďte zdraví — já Vám děkuji za všechno a děj se cokoli, buďte ubezpečeni, že srdce moje patří Vám.“

„Jakže, Nell, ty bys chtěla nás opustit?“ zvolali všickni.

„Nepustíme tě,“ pravil Starr, „Silfax nás ohrožuje. Ano. Avšak jest přece jen člověk a my dovedeme se mu ubrániti. Mohla bys nám pověditi, kde se zdržuje? My chceme pouze zabrániti, by nám neškodil a bude-li možná, přivésti ho opět k rozumu.“

„To není možné,“ odvětila Nell, „můj děd jest všude a nikde. Jeho vlastní skryš neznám. Neviděla jsem ho nikdy spáti. Není jiné pomoci, ukrotiti jeho hněv, nežli abych se k němu vrátila. On jest neviditelný, avšak on vidí vše. Známó Vám, že věděl o vašich úmyslech. Ačkoli jest šílenec, jest přece velmi chytrý. Dříve se mnou mluvíval o rozličných věcech, avšak klamal mne v tom, že mne učil považovati všechny lidi za zlé. Z toho si vysvětlíte mou bázeň, když jsem přišla k Vám. Domnívala jsem se, že jsem v rukou zlých lidí. Vy Madlo naučila jste mne jinak smýšleti. Poznala jsem, že mne děd můj klamal. — Nyní soudím však, že on sám sebe klamal. — Proto mne pusťte k němu a snad se mi podaří, překonati jeho zaslepenost.“

„Já půjdu s tebou, kamkoli půjdeš ty,“ pravil Harry.

„Harry, Harry,“ vzlykala dívka.

Přemožena rozčilením omdlela a klesla v náručí Madlino. —

Rozešli se, slíbivše si, že budou více než dříve pozorní a opatrní. Nedůvěřovali starému Silfaxovi. Nevěděli, zdaž nemá nějaký hrozný prostředek zničiti doly.

U všech vchodů postaveny byly ozbrojené stráže ve dne i v noci. Každý cizinec musil býti přiveden k inženýrovi a vykázati se, kdo jest. Oznámeno všemu obyvatelstvu, jaké nebezpečí hrozí. Nebylo lze domýšleti se, že by někdo byl ve spojení se Silfaxem.

V týden, jenž předcházel sňatek Harryho nestalo se žádné neštěstí. Starr nepřestal pátrati po starém Silfaxovi. Všecky

chodby byly prohledány — ale marně. Nikde nenalezeno ani stopy.

Inženýr Starr byl nespokojen nad tímto výsledkem, ačkoli to tajil. Čím více blížil se den sňatku, tím více množil se nepokoj jeho.

Nastal den očekávaný.

Starý Silfax ničeho nepodnikal.

Od rána bylo hornictvo na nohou; práce všechny byly zastaveny.

O 11. hodině měl se odbyti obřad v kapli na břehu jezera malkolmského.

V ustanovenou hodinu vyšel Harry z domu s matkou svou; Simon pak vedl Nell.

Za nimi kráčet inženýr Starr, pozoruje všechno velmi bedlivě; za ním pak ubíral se Jak Ryan. Potom následovalo ostatní dělnictvo.

Byl parný den srpnový; až dolů bylo cítit vedro panující na povrchu země. Všecko ukazovalo k tomu, že nastává bouře.

Rozumít se samo sebou, že byli všickni svátečně oblečeni.

Nell byla oděna velmi prostě; jedinou okrasou její byla pestrá stužka, kterou měla ve vlasech vpletenu.

Celá společnost ubírala se ku kapli, jež byla slavnostně osvětlena.

Ctihodný kněz čekal u vchodu; průvod se blížil. V tu chvíli ozvaly se varhany.

Nejprve žádal kněz požehnání od Boha pro nové snoubence, načež oslovil Harryho takto:

„Harry Forde, máte úmysl, pojmouti Nell za manželku a zachovati jí věrnost na vždy?“

„Přisahám to před Bohem,“ odvětil mladý muž.

„A vy Nell,“ pravil duchovní dále, „chcete si vzíti Harryho Forda—.“

Nedořekl a venku ozval se hrozný hluk. Jedna velká skála

čnející nad jezerem, asi na sto kroků od kaple, utrhla se a šřítíla se do vody. Pod ní padala voda do hluboké propasti, o které posud nikdo nevěděl.

Zároveň objevila se na vodě loďka, v které stál muž, oděný v temnou plandu mnicha, s dlouhým, bílým vousem. V ruce držel svítilnu, volaje:

„Zlé plyny, zlé plyny. Smrt a záhuba všem.“

Pojednou rozšířil se zápach plynů uhelných.

To vysvětlí se tím, že vycházel z otvoru, který byl dříve uzavřen skalou, jež spadla do jezera. Starec znal úkryt ten a schválně ho otevřel.

Starr a někteří jiní vyběhli z kaple.

„Pryč z dolů; pro Bůh pryč!“ zvolal inženýr, když poznal hrozící nebezpečí.

„Třaskavé plyny, zlé plyny,“ volal starec vesluje dále.

Harry vedl nevěstu, otce a matku z kaple.

„Honem z dolů, rychle,“ napomínal inženýr.

Avšak na útěk bylo pozdě; starý Silfax chystal se zapáliti plyny a vyplniti hrozbu svou. By zabránil spojení vnučky své s Harrym, byl odhodlán všechny obyvatele dolů pohřbíti v ssutinách těchto.

Okolo hlavy starcovy poletoval veliký černý pták.

V tom vrhl se udatný muž do vody a plul k loďce. Byl to Jak Ryan, jenž chtěl dostihnouti starce dříve, než by mohl vykonati svůj úmysl.

Silfax uzřel ho; rozbil lampu a vyndal hořící knot i držel ho v povětří vzhůru. Hrobové mlčení panovalo vúkol. Starr divil se, že výbuch posud se neudál.

Zpytvořený obličej Silfaxův svědčil o tom, jaký vztek v něm zuří, když poznal, že plyny vznášejí se do výše, kam nemůže dosáhnouti.

Na pokynutí Silfaxovo chopil pták do pazourů knot, jak byl dříve zvyklý a letěl s ním vzhůru, kam starec mu ukazoval.

Za několik minut byly by doly zničeny.

V tom vzpamatovala se Nell a volala ptáka.

Ten se zarazil a ohlížel; poznal hlas dívčin. Pustil knot do vody a letěl k dívce, k jejíž nohoum se usadil.

Výkřik pronikavý rozlehl se v širé prostře.

Byl to poslední výkřik starého Silfaxe.

Právě když Ryan rukou svou chopil se člunu, vskočil starec, vida, že se plán jeho nezdařil, do vody.

„Zachraňte ho, zachraňte ho,“ volala prosebným hlasem Nell.

Harry na ta slova vskočil do vody a plul k Ryanovi. Potápěli se oba vícekrát, ale marně.

Jezero malkolmské pohřbilo na vždy ve svých vlnách starého Silfaxe.

Za šest měsíců po tom odbyl se sňatek. Harryho tak hrozně přerušeno, v dřívě již zmíněné kapli.

Když vyřknul kněz požehnání nad snoubenci, kteří ještě nosili smutečný oděv, vraceli se domů.

Starr a Simon, jsouce prosti nyní všech starostí, řídili celou slavnost, která trvala ještě i druhého dne.

Jak Ryan měl opět příležitost hráti, zpívati a tančiti i získal si všeobecnou pochvalu.

Příštího dne jako obyčejně pracovalo se v dolech.

Netřeba ani podotýkati, že Harry a Nell byli blaženi.

Simon doufal, že s Madlou svou bude slaviti zlatou svatbu, což bylo jejich nejnroučnějším přáním.

„A proč ne také druhou zlatou svatbu ještě?“ pravil Jak Ryan. „Dvakrát padesát roků, nebylo by pro vás mnoho, pane Forde.“

„Máš pravdu, milý synu,“ odvece klidně Simon. „V tom zdejší výtečném vzduchu nebyl by to právě div, kdyby člověk dosáhl věku 200 let.“

Tolik bylo jisto, že pták starého Silfaxe dosáhl neobyčejného stáří. Poletoval neustále v dolech. Po smrti starého Silfaxe uletěl, ačkoli Nell chtěla ho zadržeti. Zdálo se, že není rád mezi lidmi jako

jeho bývalý pán, také jakási nenávist proti Harrymu posud v něm vřela.

Později vídala ho Nell opět kroužiti nad jezerem malkolmským.

Zdali chtěl uzříti bývalou přítelku či bystrým zrakem proniknouti hlubokou vodu, v níž utonul Silfax?

Oboje mínění se rozšířilo, Jak vypravoval mnohé pověsti o ptáku tom a podnes udržela se v údolích skotských pověst o ptáku starého Silfaxe, bývalého kajicníka v aberfoilských úhelnách.